

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Beslut

1 (3)

2011-06-27

432-16572-06

Delgivningskvitto

Varbergs kommun
432 80 VARBERG

Byggnadsminnesförklaring av Varbergs teater, Komedianten 5, Varbergs kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen (1988:950) Varbergs teater, Komedianten 5, Varbergs kommun, för byggnadsminne. Med stöd av 3 kap 2 § samma lag meddelar Länsstyrelsen nedanstående skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme. Byggnadens planlösning får inte ändras.
3. Ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning får inte göras. Till fast inredning hör bl a dörrar, dörrfoder, taklister, golvlister, portaler i övre foajén, träbänkar på salongens andra balkong m m.
4. I teatersalongen och den övre foajén får inte ingrepp i eller ändringar göras av takmålningar, stuckaturer, barriärer, scenomfattning, ridå, takkrona, övriga dekorationer och snickerier. Ytskikten får inte övermålas.
5. Byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnaderna.

Om särskilda skäl finns får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna dispens från ovan nämnda skyddsbestämmelser.

Detta beslut kan enligt 3 kap 19 § kulturminneslagen överklagas hos förvaltningsrätten i Göteborg, se bilaga.

20.11-08-01 beslöt Sh
kopier till Tf: BM reg. Az. /h

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts 2006-11-15.

Länsstyrelsen har därefter dokumenterat byggnaden och utrett fastighetens kulturhistoriska värde.

Remiss med beskrivning, dokumentation och förslag till skyddsbestämmelser har 2009-03-23 tillsänts riksantikvarieämbetet, Hallands läns museer, Kulturmiljö Halland samt Hembygdsföreningen Gamla Varberg. Remissinstanserna har inte motsatt sig byggnadsminnesförklaring av teatern.

Underrättelse med förslag till skyddsbestämmelser har tillsänts er 2009-03-23. Ni har underhand lämnat synpunkter på förslaget. Länsstyrelsen har därefter reviderat skyddsbestämmelserna så att det föreslagna skyddsområdet utgår. Ny underrättelse har därefter tillsänts er 2011-01-17. Genom beslut i kommunfullmäktige 2011-05-17 har ni meddelat att ni inte motsätter er en byggnadsminnesförklaring av teatern under förutsättning att skyddsbestämmelserna inte utgör något hinder för pågående uppförande av bibliotek/kulturhus. Länsstyrelsen har för att tydligare tillgodose detta tagit bort det föreslagna skyddsområdet.

BESKRIVNING

Varbergs teater invigdes den 17 juli 1895. Byggnaden ritades av arkitekten Lars Kellman (1857-1924), som var mycket verksam i västra Sverige.

Teatern är uppförd i holländsk nyrenässans av rött och gult tegel med putsade dekorativa element. Bottenvåningen är rusticerad och ovanför huvudentrén sitter teatermasker omslingrade av vindruvsrankor med fruktklasar.

Huvudfasaden betonas av en risalit, krönt av en fronton. I tympanonen återfinns en kartsch med årtal och rikliga utsmyckningar.

Teatersalongen är byggnadens mest dekorerade och påkostade utrymme. Taket är målat i barockstil och mycket rikt ornerat med bl a musikemblem, blommor, snäckor och teatermasker. På proseniet återfinns Varbergs vapen. Dekoren har även inslag av jugendstil. Mitt i taket hänger en ursprunglig elektrisk takkrona från firma Leja, Stockholm.

I salongen är även originalridån samt rikt dekorerade läktarbarriärer och scenomfattningar bevarade. Ridån i purpurrött och guld är målad av dekorationsmålaren Carl Grabow (1847-1922). Denne på sin tid välkända teaterdekoratör var utbildad vid Konstakademien i Stockholm och hos bröderna Gropius i Berlin.

Även teaterns övre foajé är försedd med välbevarade takmålningar.

2011-06-27

432-16572-06

Teatern försågs redan från början med sådana moderniteter som elektriskt ljus och värmeledning.

Teatern restaurerades 1979-80 med utgångspunkt från att de kulturhistoriska värdena i bl a salongen och övre foajén skulle bibehållas.

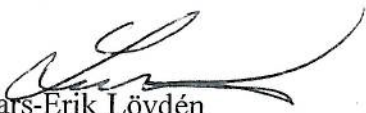
MOTIVERING

Varbergs teater är en tidstypisk representant för det sena 1800-talets samhällsutveckling och borgerliga kulturambitioner. Placeringen i stadens högborgerliga stadsdel strax öster om järnvägsområdet bär vittnesbörd om stadens samhälls- och socialhistoriska utveckling.

Teatern har en välbevarad exteriör och en i allt väsentligt välbevarad interiör. Byggnadens förnämsta rum, salongen och den övre foajén, är mycket väl bevarade med bl a ursprunglig ridå, stuckdekorationer och takmåleri av hög kvalitet. På andra balkong är även de ursprungliga fasta bänkarna bevarade. Härtill kommer bevarade originalsnickrier som dörrar, foder och listverk i anslutning till salongen, entrén och övre foajén. Entréns schackrutiga cementmosaikgolv i svart och vitt är också ursprungligt.

Länsstyrelsen anser därför att Varbergs teater, Komedianten 5 ska betraktas som synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde och att den därmed ska förklaras som byggnadsminne enligt 3 kap lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lars-Erik Lövdén. I beredningen av ärendet har även deltagit länsjurist Ulf Ståhl, länsarkitekt Cecilia Engström och tf länsantikvarie Hans Bergfast, föredragande.

Lars-Erik Lövdén
Landshövding

Hans Bergfast
Tf länsantikvarie

Bilaga
Hur man överklagar

Kopia
Riksantikvarieämbetet, samhällsavdelningen
Hallands länsmuseum, Kulturmiljö Halland
Varbergs kommun, Lantmäterimyndigheten
Bengt-Arne Person, Engelbrektsgatan 3, 432 41 Varberg
Plan- och bostad
BM

